

ОПШТИНА ВЕЛИКА ПЛАНА
Коалиција организација особа са
инвалидитетом
из Велике Плана

УДРУЖЕЊЕ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

„ВОЉА ЗА ЖИВОТОМ“

ЛОКАЛНИ ПЛАН АКЦИЈЕ
У ОБЛАСТИ ИНВАЛИДНОСТИ
За период 2010. – 2013. године

Велика Плана, септембар, 2009. године

САДРЖАЈ:

Увод.....	3
Основ за израду ЛПАИ-а.....	4
Увођење области инвалидности у локалне политике.....	5
Контекс- основ не информације о подручју општине Велика Плана.....	6
Геостратешки положај општине Велика Плана и предности.....	6
Основне демографске карактеристике и индикатори са пројекцијом демографског развоја – становништво и мрежа развоја насеља.....	7
Привредне делатности на подручју општине.....	9
Анализа кључних актера у заједници у погледу могућности да допринесу успешном спровођењу стратегије	10
Јединица локалне самоуправе Велика Плана.....	10
Општинска управа.....	11
Анализа стања.....	11
ВИЗИЈА.....	15
МИСИЈА.....	15
Приоритети.....	15
Стандардно правило 1 – Подизање свести	16
Стандардно правило 4 – Сервиси службе подршке	17
Стандардно правило 6 – образовање	18
Стандардно правило 7 – Запошљавање	19

УВОД

Позитивни трендови за побољшање квалитета живота особа са инвалидитетом (у даљем тексту ОСИ) у Србији огледају се:

- У ратификацији Стандардних правила Уједињених нација о изједначавању могућности ОСИ;
- УН Конвенције о правима ОСИ;
- Закона о спречавању дискриминације;
- Закона о спречавању дискриминације ОСИ;
- Закона о запошљавању и професионалној рехабилитацији ОСИ;
- Закона о удружењу грађана;
- Измена и допуна Закона о основама система образовања (инклузија);
- Националне стратегије о смањењу сиромаштва;
- Национални акциони план укључивања инвалидности у редован систем

Општина Велика Плана све више пружа услове за квалитетнији живот ОСИ.

Истовремено је и покрет ОСИ све више подржан јер у Великој Плани дуги низ година делују следеће организације ОСИ (ООСИ):

1. Удружење особа са инвалидитетом „ Воља за животом „ Велика Плана
2. Општинска организација слепих и слабовидних лица Велика Плана
3. Општинска организација глувих и наглувих лица Велика Плана
4. Удружење цивилних жртава рата
5. Удружење ратних војних инвалида Велика Плана
6. ККК „Вожд“ Велика Плана
7. Савез за спорт и рекреацију инвалида „ Морава „ Велика Плана

Ове организације удружене су у коалицију „ Координациони одбор организација особа са инвалидитетом „ Велика Плана.

Методологија

У изради Локални план акције у области инвалидности (ЛПАИ) користили смо се свим домаћим и међународним законима и актима, а користили смо Шведску методу „ Агенда 22“ која помаже доношење планова на нивоу локалних заједница и базирана је на Стандардним правилима УН-а за изједначавање могућности за ОСИ и усвојеном политиком у области инвалидности у Србији.

Иницијатива за покретање активности за израду ЛПАИ-а које се односе на ОСИ а настала у оквиру коалиционог пројекта организација особа са инвалидитетом (ООСИ) регије Велике Плана: „ И Сунца нама „. Пројекат се спроводи у одабраним општинама у Србији.

Финансијски је подржан од стране Handicap International – Share-see пројекат, Shia (Swedish Organisations of People with Disabilities International Aid Association). Партнери на пројекту су 8 невладиних организација/ удружења грађана и установа из Велике Планае и Смедеревске Паланке. Радна група радиће планове према својим потребама и постојећим ресурсима у нашој локалној заједници.

Коалиција је настала као резултат заједничког рада у току IV Тренинг Модула на тему: „ Јавно заговарање у циљу укључивања питања инвалидности у локалне политике „ које је подржао Handicap International – Share-see пројекат од октобра 2006. до новембра 2007. године. Циљ пројекта је укључивање питања инвалидности у локалну политику и израда ЛПАИ за период 2010. – 2013. године који би представљао план деловања свих социјалних актера у Великој Плани као будућег развијеног друштва. Затим да локална заједница подржи локалну коалицију ООСИ која је укључена у процес развоја ЛПАИ, припрема ЛПАИ-а и усвајање ЛПАИ-а.

Потребно је редефинисати постојећу политику према ОСИ у циљу побољшања њиховог материјалног положаја, уједначавања права, образовања и рехабилитације, те осигуравања равноправног укључивања у друштвену заједницу. Адекватна политика усмерена према ОСИ подразумева доношење плана акције за укључивање ОСИ који обезбеђује промовисање основних људских права и темељних слобода ОСИ, као и поштовање социјалне правде, достојанства и вредности сваке особе. План акције односио би се на све особе, без обзира на околности настанка оштећења. На основу задатака у току тренинга и низа одржаних састанака, организације особа са инвалидитетом у току 2007. године су спровеле истраживања, пописале потребе особа са инвалидитетом и ресурсе у општини Велика Плана.

У многим званичним документима ОСИ су препознате као категорија становништва која се налази на доњој лествици сиромаштва и социјалне искључености.

Оснoв за израду ЛПАИ-а је:

- Устав Србије;
- Усвојене политике у области инвалидности у Србији;
- Стандардна правила УН-а за изједначавање могућности за особе са инвалидитетом и Агенда 22;
- Акциони план Савета Европе за промоцију права и пуног учествовања у друштву ОСИ: Унапређивање квалитета живота ОСИ у Европи 2006 -2015. године;
- Конвенција УН-а о правима особа са инвалидитетом (коју је потписала Србија и ратификована је 29.05.2009. године);
- Конвенција УН-а о правима детета;
- Конвенција УН-а о људским правима;
- Извршени попис потреба ОСИ у општини Велика Плана и попис постојећих ресурса;
- Усвојена Стратегија развоја социјалне заштите општине Велика Плана 2008 – 2012. године

Радну групу која је радила на изради предлога Нацрта ЛПАИ-а за општину Велика Плана сачињавали су следећи чланови:

- Радован Радуловић, координатор пројекта и председник Удружења особа са инвалидитетом „ Воља за животом „ Велика Плана;
- Борјанка Јовановић, асистент пројекта и референт у Удружењу особа са инвалидитетом „ Воља за животом „ Велика Плана;
- Др Мирјана Барјактаревић, председник саветодавног одбора за социјална питања, одборник у Скупштини Велика Плана;
- Др Снежана Милојевић, педијатар, члан саветодавног одбора за социјална питања Скупштине Општине;
- Јелка Митровић, радник Општинске управе задужена за невладин сектор у нашој општини;
- Слађана Которчевић, радник општинске управе, дипломирани економиста и виши референт за план и анализу;
- Драгана Грујић, директор Центра за социјални рад Велика Плана;
- Живорад Марјановић, секретар Општинске организације глувих и наглувих, слепих и слабовидих лица Велика Плана и
- Драгана Арсенијевић, председник Друштва за помоћ МНРЛ Смедеревска Паланка.

Увођење области инвалидности у локалне политике

Велика Плана је општина са око 44.470 становника. Према незваничним подацима од тог броја 8-9% становништва су особе са различитим инвалидитетом. Нема прецизних и поузданих података о особама са инвалидитетом, нарочито о карактеру, врстама и нивоу оштећења, а не постоје ни укупни статистички подаци о особама са инвалидитетом. Тачан број би се утврдио након пописа становништва и израде јединствене базе података у општини. Када је у питању Општина Велика Плана она има добар геостратешки положај и позицију регионалног центра са заступљеним природним, материјалним и људским ресурсима. Усвојена је:

- Стратегија развоја социјалне заштите општине Велика Плана

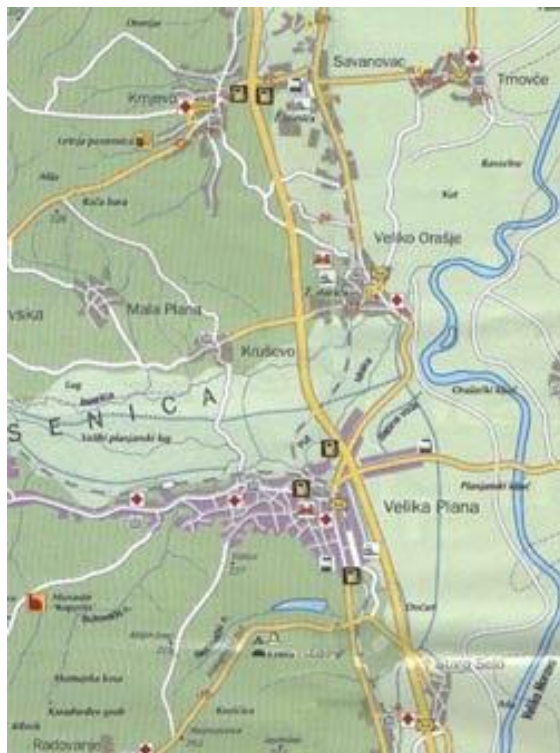
Према подацима добијеним од Полицијске станице Велика Плана, регистровано је око 159 НВО-а. Секторално се могу поделити на организације:

- а) за заштиту људских права
- б) за екологију и заштиту животне средине
- в) за хуманитарна, социјална и здравствена питања
- г) за решавање проблема ОСИ
- д) за спорт, културу и туризам
- ђ) за питања младих
- е) за развој у локалној заједници
- ж) за медије (удружење новинара)
- з) канцеларија за младе

На територији општине Велика Плана, највећи је број НВО-а које раде у корист чланства кроз провођење пројеката или акција од ширег друштвеног значаја.

КОНТЕКС – основне информације о подручју општине- Велика Плана

Геостратешки положај општине Велика Плана и предности

Општина Велика Плана захвата административну територију величине 345,49 км², на којој живи 44.470 становника (попис 2002. године). На привременом раду, односно боравку у иностранству налази се још 5 .229 лица. Просечна густина насељености износи 128,9 стан./км². Становништво је насељено у 13 насеља, у 14 катастарских општина (Велика Плана и Ново Село имају по две катастарске општине, а насеље Купусина налази се у оквиру катастарске општине Ракинац).

Као просторни систем, општина Велика Плана лежи у плодној великоморавској низији, којом поред реке Велике Мораве и њених притока, „протиче„ и најзначајнији инфраструктурни коридор, на њој су сконцентрисана насеља, природни потенцијали и активности. Управо овај коридор представља осовину развоја

Србије, а истовремено је само део значајне европске осовине развоја, којом се управо на исходишту Велике Пране, спаја са краком. Овакав географски положај је значајна упоредна предност у односу на друге просторне целине, и пружа потенцијале који се много активније морају експлоатисати у дугорочном развоју општине.

Положај општине Велика Плана садржи неколико кључних елемената од којих зависи њен просторни развој, односно економски, социјални и еколошки квалитет развоја Велике Пране као урбаног центра и 12 сеоских или мање урбаних насеља општине. Ти елементи су:

- Аутопут – коридор X
- Велика Плана
- Положајни централитет
- Контекст регионалног повезивања и усаглашавања

Општина Велика Плана налази се у централном делу Републике Србије и највећим својим делом простире се у средишњем делу доње Великоморавске низије, у југоисточном делу Подунавског округа. Окружена је општинама Смедерево на северу, Жабари и Свилајнац на истоку, Лапово на југу, Рача на југозападу и Смедеревска Паланка на западу. Динамика демографских и економских промена на територији општине Велика Плана последична је рефлексација реализације и изградње аутопута, а поготову

железнице, који је спречио могућност изолације ове територије, извршивши интегрисање у шири европски контекст. Стратешки веома важна је просторна, као и економска оријентација ка повезивању Велике Плана са Смедеревом и Смедеревском Паланком и околином. Општини Велика Плана регионални аспект чини природни стратешки потенцијал –уз претпоставку уклањања садашњих ограничења-који се може изказати у неколико основних ставова:

а) Развој, унапређење и модернизација регионалних и путних праваца – државни путеви II реда: Смедеревска Паланка – Велика Плана - Жабари (исток-запад);

б) Развој и унапређење регионалног путног правца (државни пут II реда) Марковац – Велика Плана – Смедерево – "кичма" Општине, алтернативна саобраћајница Е-75 Аутопута Београда - Ниш;

ц) Регионални технички систем - водоснабдевање, електроенергетика, телекомуникације, гасификација;

д) Регионално повезивање и валоризација природних и антропогених ресурса и материјалне базе

е) Туризам – формирање заједничке понуде и јединствених интеријера: културно-историјских, излетничких, планинских, бициклистичких стаза,....;

ф) Активирање Велике Мораве и приближавање Дунаву.

Основне демографске карактеристике и индикатори са пројекцијом демографског развоја – становноштво и мрежа развоја насеља

Базирајући се на подацима добијеним на основу резултата пописа обављеног 2002. године, на територији општине Велика Плана живи укупно 44.470 становника. Полна структура становништва је следећа: 21.733 становника мушког пола и 22.737 становника женског пола.

Према подацима из 2003. године у општини Велика Плана рођена су 484 новорођенчета или 10,9 промила, умрло је 701 лице или 15,8 промила, што указује на то да је природни прираштај становника ове општине негативан – 217, или -4,9 промила. Надлежна служба Дома здравља у Великој Плани је током 2006. године евидентирала 368 новорођенчади на територији ове општине, што говори о тенденцији даљег пада природног прираштаја. Број умрлих лица на територији општине у 2006. године је 531.

Током 2006 године, на територији општине Велика Плана, закључено је 224 бракава, док је у истом периоду према подацима Општинског суда у Великој Плани поднето 95 тужби за развод брака, од чега је правоснажно окончано 65 поступака.

Пописом из 2002. године евидентирано је укупно 13.404 породице у општини Велика Плана, чија је структура по броју чланова породичног домаћинства следећа: 1 члана: 2.435, 2 члана: 3.008, 3 члана: 2.141, 4 члана: 2.467, 5 чланова: 1.534, 6 чланова: 1.129, 7 чланова: 454, 8 чланова: 148, 9 чланова: 49 и 10 и више чланова: 43. Упросечној породици у овој општини живи 3,32 члана.

Т-1

Велика Плана	Домаћинства
Град	4.988
Остало	8.416
Велико Орашије	741
Доња Ливадица	587
Крњево	1.257
Купусина	86
Лозовик	1.552
Марковац	991
Милошевац	1.004
Ново Село	395
Радовање	205
Ракинац	331
Старо Село	939
Трновче	328
Укупно	13.404

Старосна структура становништва

Т-2

Старосна група	до 4 Године старости	5 – 14	15 – 29	30 – 60	преко 60 Година старости
Општина Велика Плана	1.976	5.231	8.596	17.468	11.005
Укупан број становника Подунавског округа	10.030	24.963	42.974	85.811	45.589
Учешће у укупном броју становника Подунавског округа	4.7%	11.87%	20.44%	40.80%	21.68%

Основне демографске карактеристике општине Велика Плана су незнатно смањење укупног броја становника у периоду између 1991. и 2002. године, густина насељености изнад просека за Републику, негативан природни прираштај, незнатно веће учешће пољопривредног становништва у односу на градско, већи степен учешћа младе популације до 27 година и уравнотежена полна структура.

Табела бр. 3. Број становника и густина насељености

	Република Србије	Подунавски округ	Општина Велика Плана
Број становника	7 498 001	210 290	44 470
Површина (км ²)	88 361	1 248	345
Густина насељености (бр.стан.км ²)	85	168	129

*Извор : РС Републички завод за статистику (Попис 2002. године)

У међу прописном периоду од 11 година (1991–2002. година), изражена је тенденција опадања броја становника у општини од 6,1%. Пад

становништва у општини је изнад просека на нивоу Округа. У односу на 1991. годину број становника је 2002. године смањен за 2.871.

Табела бр. 4 Број и кретање становника у последњем међупописном периоду 1991. - 2002. год.

	Република Србија	Подунавски округ	Општина Велика Плана
Попис 1991. Године	7 581 437	216 056	47 341
Попис 2002. Године	7 498 001	210 290	44 470
Апсолутни пораст/пад становн.	- 83 436	- 5 766	- 2 871

*Извор :РС Републички завод за статистику (Попис 2002. године)

Иако је Подунавски округ годинама био под ударом миграторних кретања становништва које се из различитих крајева досељавало на ово подручје, на територији општине Велике Плана није дошло до демографских експанзија изазваних расељавање становништва, условљеног ранијим политичким дешавањима у окружењу. Број регистрованих избеглих лица на територији општине је 168, а евидентираних расељених лица 1.833, што није изазвало последице у простору и функционисању одређених сектора у насељима.

Табела бр. 5 Број избеглих расељених лица

	Избегла лица	Расељена лица
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	2.387	16.130
Општина Велика Плана	168	1.833

*Извор :РС Републички завод за статистику (Попис 2002.године)

Становништво општине је просторно дристрибуирано у једно градско насеље и 12 сеоских насеља.

Привредне делатности на подручју општине

Имајући у виду природне вредности подручја, географски положај, саобраћајни значај и друге специфичности, посебан значај у развоју општине Велика Плана, има развој агроиндустријског сектора са програмима примарне и финалне производње - сточарство, повртарство, воћарство, виноградарство и програми здраве хране, мањи прерађивачи и производно -занати и погони, угоститељско-туристичке, сервисне и друге активности у коридору, валоризација расположивих природних и створених ресурса, а посебно налазишта неметаличких минералних сировина, термоминералних вода и сл., и комплетирање регионалне и локалне мреже свих инфраструктурних система.

На бази постојећих потенцијала евидентираних на територији општине Велика Плана и стратешких опредељења општине Велике Плана, успостављају се и дефинишу следећи циљеви и политика :

- Базирање привредног развоја на бази потенцијала у оквиру агроиндустриског сектора;
- Очување и технолошко унапређење развоја сектора прехранбене делатности а нарочито у производњи млека и млечних производа;
- Локације Кланице за крупну и ситну стоку, Живинарске кланице и предузећа "Перкон" које се налазе у центру града, користио за изградњу пословних и стамбених објеката примерених градском окружењу, а те делатности (посебно Кланице) изместити и организовати у будућим раним зонама општине (Северна и Јужна радна зона у Великој Плани, Радне зоне у Лозовику, Крњеви и Марковцу);
- Формирање радних зона и индустријске зоне;
- Стварање услова за развој малих и средњих предузећа у планираним.

Анализа кључних актера у заједници у погледу могућности да допринесу успешном спровођењу стратегије

Поред саме локалне самоуправе као појединачно, законски и суштински најодговорнијег правног субјекта за успешну изградњу планског и на потребама грађана заснованог система социјалних услуга, у овом одељку су разматрани и капацитети бројних установа и организација и цивилниг сектора као и неких привредних субјеката.

Јединица локалне самоуправе Велика Плана

Правни оквир општине Велика Плана је регулисан Законом о локалној самоуправи и Статутом општине. По овом Статуту општина има статус правног лица. Сви послови који се односе на општину Велика Плана се реализују преко органа Скупштине општине, председника општине и Општинског већа. Општина преко својих органа у складу са Уставом и Законом доноси програме развоја, урбанистичке планове, буџет и завршни рачун, уређује и обезбеђује обављање комуналних делатности и друге послове који су у интересу грађана. Општина има надлежност у области основног и средњег образовања, културе, физичке културе, друштвене бриге о деци, примарне здравствене заштите, социјалне заштите, борачко-инвалидске заштите, заштите споменика културе.

Општинска управа: Законом о локалној самоуправи чланом 49. регулисано је да општинска управа може да образује као јединствена служба или за поједине области. До доношења Закона о локалној самоуправи, Општинска управа општине Велика Плана је била орган општине, а сада је у складу с поменутиим Законом организована као јединствена служба, ради обједињавања послова, ефикаснијег пружања услуга грађанима, боље контроле и надзора над радом запослених и постављених лица.

Надлежност Општинске управе регулисана је у члану 48. Закона о локалној самоуправи и чланом 56.

Територију јединице локалне самоуправе чини подручје 13 насељених места, односно катастарских општина које улазе у њен састав. Општина је основна територијална јединица у којој се остварује локална самоуправа.

Свој рад заснива на Уставу Републике Србије, Закону о локалној самоуправи, Закону о државној управи, Закон о радним односима у државним органима и још на основу многих других Закона, уредби и одлука. Основни правни акт јединице локалне самоуправе је Статут. Општина Велика Плана има 16 Месних заједница и 12 Месних Канцеларија са укупно 8 запослених радника.

Општинска управа:

1. Припрема нацрте прописа и других аката које доноси скупштина општине и председник општине;
2. Извршава одлуке и друге акте скупштине општине и председника општине;
3. Решава у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација из изворног делокруга општине;
4. Обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и других општинских аката скупштине општине;
5. Извршава законе и друге прописе чије је извршавање поверено општини;
6. Обавља стручне и друге послове које утврди скупштина општине и председник општине.

Органи општине су: скупштина општине, председник општине и општинско веће.

Скупштину општине чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем. Општина Велика Плана има 39 одборника. Општинском управом, као јединственом службом, руководи начелник општинске управе.

Анализа стања

Велика Плана нема посебну евиденцију за ОСИ осим за РВИ тако да се при планирању потреба користи база Центра за социјални рад.

Центар за социјални рад евидентира кориснике и има најбоље податке о броју корисника који су разврстани у детињству-категорисани као ОСИ чија инвалидност је настала рођењем, болешћу, различитим повредама. Располаже подацима о броју корисника социјалне услуге, туђе неге и помоћи, броју корисника смештених у установама, броју корисника социјалне заштите који примају новчану помоћ. ОСИ живе у незадовољавајућим условима јер су новчани цензури за помоћ изузетни ниски и не уважавају чињеницу да су њихови животни трошкови знатно већи од трошкова особа које немају инвалидности. Инвалидност не угрожава само онога ко је ОСИ бећ и целу породицу.

Према незваничним подацима 10% је ОСИ од укупног броја становника. Пратећи све укупно становништво општине Велика Плана, примећује се пораст броја ОСИ. Такође, примећује се да је економска ситуација у земљи непосредно утицала на квалитет живота ОСИ. Сви

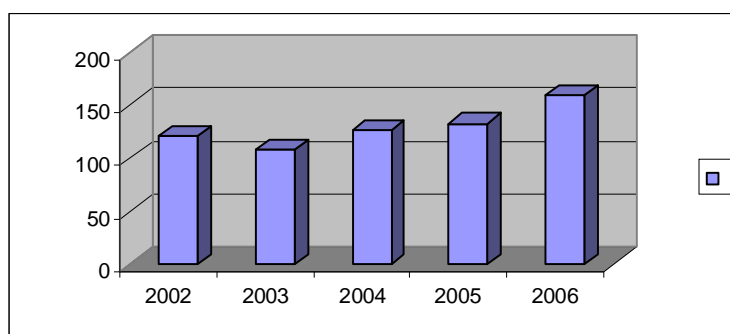
покушаји да се они укључе у радне процесе најчешће остају без успеха, јер се на сваком кораку сусрећу са неразумевањем околине и са предрасудама у односу на њихове радне способности због чега углавном беже у изолацију, што оставља трајне последице на њихов живот.

Такође се на основу демографских анализа примећује благи пораст одраслих ОСИ.

Т- 6 Кретање броја одраслих ОСИ:

Година	Број корисника	Ланчани индекс
2002.	121	
2003.	108	98,3
2004.	126	116,7
2005.	133	105,6
2006.	159	119,5

Графички приказ

Т-7 Структура одраслих лица према врсти оштећења:

Одрасла лица	2005.		2006.		Индекс 2006/2005
	Број	%	Број	%	
Са оштећеним слухом и видом	3	2,2	5	3,1	167,7
Ментално недовољно развијена	25	18,7	31	19,5	124,0
Друшевно оболела	24	18,0	29	18,2	120,0
Теже физички оболела	57	42,8	68	42,8	119,3
Остала инвалидна	24	18,0	26	16,4	108,3
УКУПНО :	133	100,0	159	100,0	119,5

Приказани подаци су преузети из годишњег извештаја Центра за социјални рад. У току године увећан је број ОСИ, али није обрађен из разлога што се подаци обрађују на годишњем нивоу. Напомињемо да су ови подаци променљиви, јер постоји велики број поднетих захтева који чекају лекарску комисију, одређени број корисника има ограничено право коришћења туђе неге и помоћи, право такође престаје услед смрти корисника.

У оквиру социјалне и породично правне заштите ОСИ Центар за социјални рад пружа следеће врсте заштите: привремено старатељство,

додатак за туђу негу и помоћ, помоћ у кући, смештај у установу, смештај у другу породицу, материјално обезбеђење, једнократна помоћ у новцу, једнократна помоћ у натури, рехабилитација. Код старатељства за одрасле ОСИ улажу се напори да се пронађу одговарајућа подобна лица, са потпуном обрадом стручног тима Центра. Привремено старатељство у смислу чл. 132. Породичног закона је одређено за одређену врсту посла, најчешће на захтев сродника или на захтев Суда у поступцима расправе заоставштине, а ретко у породичном поступку. У Великој Плани је 2003. године основано Удружење ОСИ „ Воља за животом „ чији је задатак да омогући лакше остваривање права и задовољавања специфичних потреба лица са територије ове општине.

Општинска организација слепих и слабовидих Велика Плана

Т-8

Слепа лица		Слабовида лица	
36		33	
мушко	женско	мушко	женско
22	14	15	18
Укупно		69	

Општинска организација слепих и слаповидих Велика Плана броји 69 чланова. Од тог броја слепих лица је 36 (14 жена и 22 мушкараца) и слабовидих 33 (18 жена и 15 мушкараца).

Ту спадају и деца која се школују у школи за слепу и слабовиду децу „Вељко Радмановић“ у Земуну. Сви они су се учланили да би кроз позитивне законске прописе остварили своја права, а кроз организацију да, као ОСИ, докажу себе на пољима: спорта, културе, књижевности, вајарства и музичког стваралаштва.

Према истраживањима тима који су чинили патронажна сестра, социјални радник и секретар организације глувих и наглувих општине Велика Плана евидентирано је око 420 глвонемих, глувих, и теже наглувих лица. Нажалост та се инвалидност крила због предрасуда па организација глувих и наглувих броји 28 глвонемих лица, од којих су 13 особа женског пола, а 15 мушког пола. Теже наглувих лица у организацији је 24 од којих је 11 жена, 13 мушкараца, наглувих лица са оштећењем слуха од 56% и већим процентом има 40 од којих је 11 жена и 13 мушкараца.

Подаци добијени од Удружења ОСИ „Воља за животом“:

Т-9

Старосна структура	Мушки	Женски	Лица
1-18	9	6	15
18-30	12	10	22
30-45	10	5	15
45-60	7	5	12
Преко 60	13	7	20
Укупно	51	33	84

Наведени подаци у табели се односе на особе оболеле од дечије и церебралне парализе, мултиплекс склерозе, ампутираних екстремитета и остали различити облици инвалидитета.

На територији општине Велика Плана има ОСИ која су то постала услед ратних дешавања на просторима бивше Југославије.

Укупан број личних војних инвалида има 90, од тога из другог светског рата 46, из оружаних акција 44.

Породичних војних инвалида има 88.

Број старих лица корисника ТНП (туђа нега и помоћ) у 2006. години био је 82, дпк је укупан број корисника овог финансијског додатка преко ЦСР био 167. Број старих који су користили увећан ТНП био је 16, што је укупан број корисника те године био 34, значи да ј скоро половина корисника тог додатка била у популацији старих.

Може се закључити да је велики број ОСИ обухваћен социјалном заштитом, али исто тако да на основу спроведених истраживања које проводе организације особа са инвалидитетом велики број ОСИ живи на крајњој граници сиромаштва.

Удружење особа са инвалидитетом „ Воља за животом „ је реализовало пројекат „ Приступ за све „ , који јје финансирао Министарство рада и социјалне политике. Циљ пројекта је био стварање приступачног физичког окружења што је допринело унапређивању услова за подизање квалитета живота ОСИ и њиховом активном укључивању у све сфере друштвеног живота. Овим пројектом су уклоњене архитектонске баријере испред јавних установа у граду.

У граду су све школе архитектонски приступачне за децу са инвалидитетом где се проводи инклузивна настава али ниједна школа (основна, средња на урбаном и руралном подручју) нема решен доступ информацијама и комуникацијама за особе са чулним оштећењима.

Дом Здравља је архитектонски прилагођен за кориснике колица. Све јавне установе у граду су физички приступачне ОСИ.

У Великој Плани су уклоњени ивичњаци и све већи број је приступачних јавних и стамбених објеката. У општини Велика Плана су развијени специјални спортови: Клуб кошаркаша у колицима “Вожд” Велика Плана, стони тенис, шах и други спортови. ОСИ и њихове организације су често и саме носиоци организовања изложби и других културних догађаја. У туристичком погледу ради се на прилагођавању излетишта а организације су укључене и у производњу и продају сувенира (накит, осликани предмети на стаклу, пирографија).

Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању ОСИ даје могућности и бенифиције за предузећа која запошљавају ОСИ. Битно је планирање доквалификације, преквалификације и запошљавања ОСИ према њиховим потребама и могућностима. Не постоји планско запошљавање ОСИ осим подршке запошљавању кроз програм Фонда за професионалну рехабилитацију, оспособљавање и запошљавање особа са инвалидитетом кроз програме-грантове/пројекте или кроз пројекте који се реализују уз помоћ донатора који нису на нашем локалитету.

Велика Плана нема решен проблем јавног превоза нарочито приступачног за кориснике колица. Сервисе подршке за ОСИ, односно персонална асистенција тренутно је решена на такав начин, реализацијом програма јавних радова преко Националне службе за запошљавање, то јест, Министарсва економије и регионалног развоја. Пројекат “ Сервис подршке за ОСИ “ укључује 15 корисника и самим тим и 15 персоналних асистената, који су ангажовани шест месеци. Након тог периода постоји могућност да општинска власт прими у стални радни однос одређен број персоналних асистената. Особама са инвалидитетом је потребно да обављају све уобичајене личне и друштвене активности између осталог: одлазак код лекара, на посао, у школу, у куповину, на састанке, семинаре или конференције и друге сличне активности. Удружење ОСИ “ Воља за животом “ поседује комби возило које служи потребама ОСИ.

ВИЗИЈА

**ОПШТИНА ВЕЛИКА ПЛАНА ПРУЖА СТВОРЕНО И УКЉУЧИВО ДРУШТВО
СА ЈЕДНАКИМ МОГУЋНОСТИМА ЗА СВЕ ГРАЂАНЕ**

МИСИЈА

**ПРИМЕНОМ МЕЂУНАРОДНИХ СТАНДАРДА ОБЕЗБЕДИТИ УСЛОВЕ
КРОЗ ИНСТИТУЦИОНАЛНА РЕШЕЊА СА ЦИЉЕМ ЗАДОВОЉАВАЊА
ПОТРЕБА ОСИ У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ И ЊИХОВО РАВНОПРАВНО
УЧЕСТВОВАЊЕ**

Приоритети (према Стандардним правилима УН-а о изједначавању могућности за ОСИ):

1. Подизање свести јавности (Стандардно правило 1)
2. Сервиси – службе подршке (Стандардно правило 4)
3. образовање (Стандардно правило 6)
4. Запошљавање (Стандардно правило 7)

Приоритетне групе:

- Корисници туђе неге и помоћи
- Деца,
- Омладина,
- Жене,
- Националне мањине

Партнери:

Међуопштинско удружење параплегичара “ Јасеница” Смедеревска Паланка, Друштво за помоћ ментално недовољно развијених лица Смедеревска Паланка, Општинска организација глувих и наглувих лица

Велика Плана, Општинска организација слепих и слабовидних лица
Велика Плана, Црвени крст Велика Плана, Центар за социјални рад
Велика Плана, Дом здравља Велика Плана.

Основ за попис потреба ОСИ и ресурса у заједници била су 22
Стандардна правила УН-а за изједначавање могућности за особе са
инвалидитетом и Агенда 22. Након пописаних потреба ОСИ коалиција је на
основу установљених критеријума одредила следеће приоритете и области:

1. Стандардно правило 1 – Подизање свести

Друштвена свест о ОСИ још увек је недовољна. Постоји још увек недостатак
информација о службама за подршку у општини Велика Плана. Постоји
потреба за редовним и објективним информисањем од стране локалне
власти и медија о ресурсима за ОСИ.

Циљ: Подизање свести о потребама и правима ОСИ (јавности, ОСИ и
породица, укључивање у сва креирања политике и планирања на локалном
нивоу)

Решење: Потребно је да локална власт у сарадњи са ООСИ и другим
актерима у заједници у партнерству изради мере и план подизања нивоа
свести.

Кораци:

- провести обуке за различите категорије особља (Јавне институције:
Општина, Полицијска станица, поште и друге јавне институције) ради
уклањања предрасуда и лакшег комуницирања
- редовно вршити обуке по школама ради подизања свести ОСИ (деца-
предшколско и основно образовање) и уклањање предрасуда
- едукације/тренинзи за учитеље, наставнике и професоре у редовним
школама у општини Велика Плана са циљем подизања свести стручних
кадрова деци са различитим инвалидитетом и њиховим потребама и
могућностима
- веће укључивање медија за промоцију права ОСИ из међународних
докумената
- семинари за ОСИ и њихове породице („Подизање свести ОСИ и њихових
породица“)
- Израда заједничке Веб странице за ООСИ у Великој Плани
- Едукација новинара, едукација ООСИ за представљање у медијима

Партнери: Центар за социјални рад, Општина, Медији

Носилац активности: Удружење ОСИ „Воља за животом“ Велика Плана

Време: Друга половина 2010. године

Трошкови: 1.200.000 динара (400.000 динара - буџет општине за трошкове едукатора, који ће да едукује ОСИ, чланове њихових породица и целокупну заједницу и 800.000 динара пројектом Министарства рада и социјалне политике).

2. Стандардно правило 4 – Сервиси службе подршке

Персонална асистенција

Персонална асистенција је један од важних предуслова за остваривање самосталног живота чији основни принципи, такође, одсликавају предност оваквог вида сервиса: могућност избора, самостално доношење одлука, контрола, одговорност и право на грешку.

Дневни боравак

Суштински проблем положаја деце са инвалидитетом је изостанак Дневног боравка-као отвореног и трајног вида заштите, што доприноси изостанку социјализације, њиховој отуђености и искључености из друштвеног живота, сиромашној комуникацији, недоступности систематског и стручног праћења. Све наведено се рефлектује на отежан и веома низак материјални положај породице са дететом са инвалидитетом, што условљава веома низак квалитет живота и породице, а нарочито потенцијалног корисника.

Циљ: Укључивање деце у друштво и исказивање њихових интелектуалних и креативних потенцијала.

Решење: Обезбедити персоналну асистенцију за 2 персонална асистента за 2010. годину.

Обезбедити Дневни центар за 2011. годину.

Обезбедити из буџета Општине и из донаторских / пројектних средстава

Основна потреба проистиче из суштинског проблема, а то је успостављање трајног вида заштите функционисањем Дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју. Институционализовањем ове новоуспостављене услуге кроз активности Дневног боравка, оствариће се адекватна нега, заштита уз системско праћење, већи степен социјализације и смањења изолованости, богатија комуникација, могућност остваривања кроз развиј потенцијала, што ће допринети бољем статусу њихових породица и равноправнијим положајем у друштву.

Кораци:

- Планирати у буџету општине надокнаду за услуге персоналне асистенције и успоставити Сервис персоналних асистената
- Планирати изградњу Дневног центра и обезбеђивање свих персоналних и материјалних трошкова

Партнери: Дом здравља, Општина Велика Плана, Центар за социјални рад, Општинска организација глувих и наглувих лица, Општинска организација слепих и слабовидних лица, Друштво за помоћ МНРЛ, друге НОВ-е

Носиоци: Удружење особа са инвалидитетом „ Воља за животом „

Време: Прва половина 2010. године за персоналну асистенцију и 2011. година за Дневни центар

Трошкови: Персонална асистенција – 500.000 динара (буџет Општине за годину дана зараде за два запослена персонална асистента)

Дневни центар 5.500.000 динара (2.000.000 динара Фонд за социјалне иновације изградња Дневног центра и 3.500.000 динара буџет Општине за зараде запослених у Дневном центру).

3. Стандардно правило 6 – Образовање

Не зна се тачан број деце којима је потребно образовање, јер нису сва евидентирана. Осим Центра за социјални рад, не постоји саветовалиште, па деца која живе на руралном подручју остају ускраћена за благовремену припрему за образовни процес. За децу са инвалидитетом предшколског узраста нису обезбеђене све неопходне претпоставке за предшколско организовано образовање у дечијем вртићу. Нема тачних података о броју ОСИ која су необразована или са ниским степеном образовања.

Циљ: Подићи свест учитеља, наставника и професора о деци са инвалидитетом ради њиховог укључивања и обезбедити инклузију за све особе без обзира на тип инвалидности у процес образовања ради повећања броја деце са инвалидитетом у редовним школама.

Решење:

У општини Велика Плана израдити план за приступачно образовање деце и одраслих особа са инвалидитетом са свим елементима приступачности за различиту врсту ОСИ (прилагодити учила за школовање деце у инклузивном образовању и набавити тифлотехничка помагала која се не могу набавити преко Фонда здравствене заштите.

Кораци:

- Путем штампаних брошура едуковати породице деце са инвалидитетом
- Направити јединствену базу података о броју необразованих или образованих на ниском нивоу,
- Израдити анкетни лист за анкетање породица ОСИ и самих ОСИ
- Обезбедити асистенцију у настави
- Укључити родитеље деце са инвалидитетом у израду планова инклузивне наставе,
- Едукације/тренинзи за учитеље, наставнике и професоре у редовним школама о потребама и могућностима ОСИ

- Утицати на институције да се избаци термин "специјално одељење" јер није у складу са Конвенцијом УН-а

Партнери: Општина Велика Плана, Центар за социјални рад

Носиоци: Удружење ОСИ „ Воља за животом „

Време: 2012. година

Трошкови: 1.000.000 динара (500.000 динара буџет Општине за стручну едукацију и 500.000 динара и из донаторских/пројектних средстава)

4. Стандардно правило 7 – Запошљавање

ОСИ треба да буду оспособљене да остваре своја људска орава, посебно на пољу запошљавања. Морају им бити пружене једнаке могућности за продуктивно и уносно запошљавање на тржишту рада како у руралним тако и у урбаним подручјима. Закони и прописи у области запошљавања не смеју бити дискриминаторни у односу на ОСИ и не смеју стварати препреке за њихово запошљавање.

Циљ: Примењивање закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању ОСИ и стварање услова за прилагођавање тржишту рада кроз едукацију, тренинге и професионално оспособљавање, као и прилагођавање тржишта рада ОСИ уз подршку локалне заједнице

Решење:

Израдити, примењивати и пратити реализацију плана запошљавања ОСИ те запошљавати ОСИ применом Закона о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању ОСИ уз подршку локалне заједнице

Кораци:

- Истраживање о броју незапослених ОСИ на основу личне посете и попуњавања упитника – лично изјашњавање
- Промоција позитивних примера запослених ОСИ, промовисати запошљавање у приватном и јавном сектору
- Израдити План запошљавања ОСИ – план отварања предузећа за запошљавање
- Обезбедити стално ажурирање централне базе подацима из области професионалне рехабилитације и запошљавања ОСИ
- Израдити циљане програме запошљавања
- Израдити програме подршке запошљавању у организацијама ОСИ
- Истражити са послодавцима у којој мери се примењује Закон и да ли се остварују Законом регулисане повластице,
- Израдити јединствену базу података о незапосленим члановима у организацијама ОСИ и обављеним едукацијама
- Организовати семинаре на тему запошљавања ОСИ, развити програме обуке за особље медицинских, социјалних, образовних институција и сензибилизација и развој превентивних програма

Партнери: Општина, Национална служба за запошљавање Велика Плана

Носиоци: Удружење особа са инвалидитетом „ Воља за животом „

Време: 2013. година

Трошкови: 1.300.000 динара (300.000 динара буџет Општине Велика Плана и 1.000.000 динара Национална служба за запошљавање кроз пројектне активности).

Наведени приоритети су међусобно уско повезани и сматрају се приоритетима у изради ЛПАИ-а. Сматрамо да може доћи и до мањих промена у одређивању приоритета решења и корака приликом реализације ЛПАИ-а, али да се од задатих приоритета стандардних правила неће одступати.

Потребно је оформити једно радно тело за мониторинг и евалуацију, које ће да прати ЛПАИ, његову реализацију и евентуално ревидирање појединих елемената и активности.

Овај документ/ политика је основа за израду ЛПАИ-а, а радни материјал су припремили чланови радне групе:

- Радован Радуловић, координатор пројекта и председник Удружења особа са инвалидитетом „ Воља за животом „ Велика Плана;
- Борјанка Јовановић, асистент пројекта и референт у Удружењу особа са инвалидитетом „ Воља за животом „ Велика Плана;
- Др Мирјана Барјактаревић, председник саветодавног одбора за социјална питања, одборник у Скупштини Велика Плана;
- Јелка Митровић, радник Општинске управе задужена за невладин сектор у нашој општини;
- Слађана Которчевић, радник општинске управе, дипломирани економиста и виши референт за план и анализу;
- Драгана Грујић, директор Центра за социјални рад Велика Плана;
- Живорад Марјановић, секретар Општинске организације глувих и наглувих, слепих и слабовидих лица Велика Плана и
- Драгана Арсенијевић, председник Друштва за помоћ МНРЛ Смедеревска Паланка.

Стручни консултанти на изради овог документа били су:

1. Золтан Михок – Contry Programme manager, Handicap International, Program Officer, Београд;
2. Димитрије Глигоријевић – председник подружнице Центра за самостални живот ОСИ Јагодина и стручни консултант